

Паризька дружина

КУПИТИ

У біографічному романі американської письменниці Поли Мак-Лейн ми знайомимося з іншим Ернестом Гемінгвеєм - таким, яким бачить його перша дружина Гедлі Річардсон. Вони зустрічаються в Чикаго, коли йому 20, а їй - 28, і незабаром після одруження переїжджають у Париж, щоб реалізувати мрію Ернеста стати письменником та увійти в історію літератури. На фоні Епохи джазу, в оточенні американської богеми «втраченого покоління» на чолі з Гертрудою Стайн та Фіцджеральдами вони живуть, кохають, танцюють, пиячать, гуляють вулицями Парижа, борються за свої мрії та... страждають.

ISBN 978-617-614-250-8
 9 786176 142508

Мій танцюсе, грає плавівка за плавівкою.
 Він не є вродженим танцівником, хоча вінданим
 плавно попертаються у сутлобах – йому хочмо до влодоба
 бути у власному тілі. І він зовсім не соромиться
 ругатися близько біля мене. Наші долоні ляска
 майже одразу перепелелася, і шомі наблизилася так,
 що я відчувала живое тепло його Ернест.
 Саме у це мить він урешті зізнається, що його звати Ернест.
 – Хочу позуватися цього імені. Ернест – це так... гуло.
 – А Гемінґвей? Коку треба Гемінґвея?
 – Та певно, кожній дівчині заідеві й аж до Мініган: авеню,
 думано я, вступившись собі під ноги, щоб не зпазлати рух янцел.
 Коли ж відворюю очі знову, його погляд
 адометом належить мені.

Пола Мак-Лейн

ПАРИЗЬКА
 ДРУЖИНА

NEW YORK TIMES BESTSELLER

ПОЛА
 МАК-ЛЕЙН

ПАРИЗЬКА
 ДРУЖИНА

NEW YORK TIMES BESTSELLER

Пола МАК-ЛЕЙН
**ПАРИЗЬКА
ДРУЖИНА**

З англійської переклала Ірина Вікирчак

УДК 82-3

М 15

Мак-Лейн, Пола

Паризька дружина / Пола Мак-Лейн ; переклад з англійської Ірини Вікірчак. – Чернівці : Книги – XXI, 2019. – 416 с.

ISBN 978-617-614-250-8

У біографічному романі американської письменниці Поли Мак-Лейн ми знайомимося з іншим Ернестом Гемінгвеєм – таким, яким бачить його перша дружина Гедлі Річардсон. Вони зустрічаються в Чикаго, коли йому 20, а їй – 28, і незабаром після одруження переїжджають у Париж, щоб реалізувати мрію Ернеста стати письменником та увійти в історію літератури. На фоні Епохи джазу, в оточенні американської богеми «втраченого покоління» на чолі з Гертрудою Стайн та Фіцджеральдами вони живуть, кохають, танцюють, пиячать, гуляють вулицями Парижа, борються за свої мрії та... страждають. Словом, роблять усе можливе, щоб почуватися живими. Саме тоді Ернест пише свій культовий роман «Фієста. І сонце сходить», базований на реальних подіях, і присвячує його Гедлі та їхньому синові Бамбі.

Усі права застережено.

Жодну частину з цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва.

Copyright © 2011 by Paula McLain

Published by agreement with Paula McLain, c/o The Book Group, New York, U.S.A., through Jenny Meyer Literary Agency, New York, U.S.A.

© Книги – XXI, 2019, *видання українською мовою*

© Ірина Вікірчак, 2019, *переклад*

© Анна Стьопіна, 2019, *обкладинка*

Важливо не те, що Франція дала тобі,
а те, що вона у тебе не забрала.

Гертруда Стайн

Немає однієї правди. Усе – правда.

Ернест Гемінгвей

Пролог

Частково, через війну... Та скільки б я не шукала зцілення для Парижа, врешті мусила визнати: його не існує. Колись кінець світу вже настав і міг статися знову, будь-якої миті. Прийшла війна, коли всі казали, що вона неможлива, – і змінила нас. Ніхто не знав, скільки загинуло. Та коли люди чули цифри – 9 мільйонів або ж 14 мільйонів, – пульсувала думка: «Не може бути!» Париж заповнили привиди й живі поранені. Багато з них повернулися до Руана чи Оук-парку, в Іллінойсі, – з наскрізними ранами, з уламками побаченого за колінними чашечками, з пустою всередині, що її були неспроможні більше ніколи нічим наповнити. Вони пересували тіла на носилках, водночас переступаючи через інші тіла; вони самі були на носилках, пасажирами млявих потягів, просотаних мухами й чийсь розрідженим голосом, зверненим у проханні нагадати про нього коханій десь удома...

Але «вдома» більше не було. Це також витало над Парижем. І ми не могли вгамувати руйнівну звичку випивати, розмовляти, цілувати не тих. Деякі з нас заглядали мертвим в обличчя, стримуючи порив

пригадувати реальне. Ернест був одним із таких. Він часто повторював, що вмер на війні тільки на дещицю; коли його душа, наче шовкова хустинка, покинула тіло, вислизнувши і левітуючи над його грудьми. Хоча її і не кликали назад, проте вона повернулася. І мені завжди було цікаво, чи після цих подій письменництво для нього означало віру, що його душа повернулася до тіла на своє місце... Повторював самому собі, більш нікому, що він побачив і відчув ці нестямно лячні речі – та все одно жив. Що він помер, але вже ніколи не був мертвим.

Повернення – один із найкращих спогадів про Париж. У 1923 році ми перебралися в Торонто: мав народитися наш син Бамбі. Коли ж повернулися, усе було точно таким самим, хіба збільшеним. Розкішне місто, хоч і брудне, кишіло пацюками, а цвіт кінських каштанів та поезія переповнили його. З появою дитини наші запити, здавалося, зросли вдвічі, а прибутки – скоротилися. Неподалік від Люксембурзького саду, на вузькій, закрученій вулиці Паунд допоміг нам знайти помешкання на третьому поверсі білого будинку з гіпсовою ліпниною. Не було води, ванни. Електрики теж не було. Попри це, та квартира – не найгірше місце, де ми жили, о ні. Через подвір'я ритмічно гуділа лісопильня, від сьомої ранку до п'ятої по обіді завше линув аромат свіжорозпиленої деревини, а крізь шпари під підвіконням та дверні рами просочувалася тирса, вона чіплялася за наш одяг і викликала кашель. З малої кімнати нагорі ритмічно стукотіла друкарська машинка Ернеста. Він працював над оповіданнями – постійно мав напоготові історії або замальовки – і над новим романом про фієсту в Памплоні, розпочатим минулого літа.

Тоді я не читала рукопис, хоча довіряла його чуттю та щоденному ритму. Він прокидався рано, вдягався, піднімався до свого кабінету нагору і починав писати. Якщо писання йому не йшло, збирав свої нотатники та кілька гостро підтесаних олівців і йшов до кав'ярні «Closerie des Lilas», аби випити чашку *café crème*¹ за улюбленим столиком з мармуру. Ми ж із Бамбі снідали самі, збиралися на прогулянку або зустріч із друзями. Я поверталася додому пізно пополудні – і якщо день вдався, Ернест уже був там. Задоволений, він сидів за обіднім столом зі склянкою холодного «Сотерну» чи келихом бренді з содовою, готовий правити бесіду про що завгодно. Ми інколи виходили кудись разом, на устриці та добру розмову, до «Select», наприклад, або до «Dôme» чи «Les Deux Magots», залишаючи Бамбі з власницею помешкання, мадам Шотар.

У ті часи цікаві люди оточували нас усюди. Кав'ярні Монпарнасу дихали ними: французькі художники, російські танцюристи, американські письменники... Буденного вечора можна було зустріти Пікассо дорогою із Сен-Жермен до свого помешкання на рю де-Гран-Аугустін. Він постійно ходив однією дорогою, оглядаючи усіх та все. Чи не кожен тоді міг відчути себе художником у Парижі, адже вуличне світло вихоплювало це в людях, а тіні вздовж будинків та мостів ледь не розбивали блиском серця, і ошатні жінки із силуетами, підкресленими чорними сукнями-футлярами від «Chanel», палили цигарки та сміялись, закидаючи голови. Ми могли зайти у будь-яку кав'ярню і відчути чудесний безлад Парижа, замовляючи собі шампанське

---

¹ Кава з вершками (*фр.*).

«Pernod» або ром «St. James», аж поки наш зір не ставав хистким, а ми – щасливими бути тут поряд.

– Увага, – сказав якогось вечора Дон Стюарт, коли всі ми були дуже веселі й п’яні, як у ту ніч у барі «Select», – те, що ви з Гемом маєте, – ідилія. Ні, ні, – він уже розтягував слова, а вираз його обличчя став нерівним, настільки емоції заповнили його, – це святе. Ось що я хотів сказати.

– Мило з твого боку, Доне. Ти теж нічогенький, знаєш, – я легенько поплескала його по плечу, турбуючись, що він зронить сльозу. Ні для кого не було секретом, що автори смішних текстів були найбільш серйозними в душі, а він був гумористом. Ще неодружений, хоча мав перспективи на горизонті. Саме тому і мав крайню потребу бачити, що у шлюбі можна жити добре й зграбно.

8

На той час не всі вірили у родинний союз. Тоді взяти шлюб означало, що ти віриш не тільки у майбутнє, але й у минуле, – і що історія, традиція та надія могли бути переплетені та підтримувати тебе. Та прийшла війна і привласнила усіх наших найкращих молодих чоловіків... і нашу віру також. А у нас залишалось лише сьогодні, без думки про завтра, годі й думати про «назавжди». І щоб не мати таких думок, ми мали алкоголь, невичерпне море алкоголю, всі звичні гріхи та вдосталь мотузок, щоб закинути петлю. Проте деякі з нас, на правду одиниці, поклали надії на шлюб, усупереч усьому. І хоч я не почувалася святою, та ясно відчувала: те, що ми мали, – рідкісне й істинне, а ще ми у безпеці, яка з’явилася завдяки нам та яку ми творили надалі щодня.

Зовсім ні, це не детектив. Я не хочу такого: «Остерігайтеся дівчини, яка з’явиться і все знищить». Та вона

з'явиться, в будь-якому разі. Вбрана у розкішні хутра з бурундука та елегантні туфлі. З гладеньким руським каре, настільки коротким на її правильної форми голівці, що виглядатиме мов мила видра на моїй кухні. Її легка усмішка... Жвавий потік розумних слів – у спальні, наче король-тиран, розпростертий на ліжку, неохайний та неголений Ернест зануриться у читання і не звертатиме на неї уваги. Не так, спершу – ні. Чай запарує у чайнику – і я розповім історію про дівчину, яку ми обидві знали 100 років тому в Сент-Луїсі. І нам обом видаватиметься, що ми швидко й невимушено стали подругами, поки з того боку подвір'я, у лісопильні, не загавкає собака та вже не змовкне.

Один

Погляд його медяно-карих очей чіпляється за мене – перше, що він робить, і каже: «Може, я й перебрвав, але у тобі точно щось є».

Надворі жовтень 1920 року, і джазова музика всюди. Я не знаю жодних джазових композицій, тож граю Рахманінова. Відчуваю, що міцний сидр, яким мене залила дорога подруга Кейт Сміт для розслаблення, почав діяти – мої щоки червоніють. Секунда по секунді напруга спадає. Відчуття тепла зароджується у пальцях, розходитьсь нервами по всьому тілу, замикається колом у мені. Я не була п'яною понад рік, відколи моя мати серйозно захворіла. Я скучила за тим, як цей стан примарно знаходить, затишно і красиво огортає мій мозок. Не хочу думати і не хочу відчувати, хіба щось таке просте й зрозуміле, як коліно цього красеня за кілька дюймів від мого.

І самого коліна досить, але ж є цілий чоловік, якому воно належить. Він високий і стрункий, з розкішною гривовою темного волосся та ямочкою на лівій щоці, в яку можна пірнути. Друзі називають його Гемінгстайн, Ойнбоунс, Бьорд, Несто, Вемендж чи яким завгодно ще

вигаданим на ходу йменням. Він називає Кейт Стат або Бутстайн (не надто приємно звучить), а іншого друга – Мала Гарячка, а ще іншого – Горні або Великий Рогатий Предмет. Здається, він знає усіх, і здається, що всі знають ті самі історії та жарти. Вони телеграфують закодовані фрази туди-сюди, відповідають гостро й блискавично. Не встигаю за ними, та я і не проти. Вже бути поруч із цими щасливими незнайомцями – то потужне вливання доброго настрою.

Він киває у мій бік своїм зразковим підборіддям, коли Кейт плентається з кухні: «Як звати нашу нову подругу?»

– Геш, – каже Кейт.

– Гешдед навіть краще, – відповідає. – Гасовіч.

– А ти Бьорд? – цікавлюся я.

– Вем, – вставляє Кейт.

– А я той, хто хоче потанцювати.

Він демонструє свою білозубу посмішку – і за мить Кенлі, брат Кейт, уже згортає рулетом килим у вітальні й запускає фонограф. Ми танцюємо, грає платівка за платівкою. Він не є вродженим танцівником, хоча кінцівки плавно повертаються у суглобах – йому точно до вподоби бути у власному тілі. І він зовсім не соромиться рухатися близько біля мене. Наші долоні якимось майже одразу переплелися, і щоки наблизилися так, що я відчула живе тепло його тіла. Саме у цю мить він урешті зізнається, що його звати Ернест.

– Хочу позбутися цього імені. Ернест – це так... тупо. А Гемінгвей? Кому треба Гемінгвея?

– Та, певно, кожній дівчині звідси й аж до Мічиганавеню, – думаю я, втупившись собі під ноги, щоб не запалати рум'янцем. Коли ж підводжу очі знову, його погляд абсолютно належить мені.

– Ну, то що скажеш? Варто змінити?

– Зараз, мабуть, ні.

Лунає повільна мелодія, не питаючи, він бере мене за талію і притягує до себе, ще ближче. Його руки незворушні, а дихання спокійне. Поки Ернест веде мене в танці по кімнаті, обережно ставлю на його груди свої долоні. Повз Кенлі, який розкручує фонограф старомодною музикою, попри Кейт, яка супроводжує нас тривалим, сповненим зацікавлення поглядом. Заплющую очі та прихиляюся до Ернеста, вловлюю запах бурбону та мила, тютюну і вологої бавовни – все у цьому моменті таке насичене та приємне, що я роблю цілковито невластиве мені: дозволяю собі цю миттєвість.

Два

Я вважаю найбільш римованим та переконливим трактатом про самообман пісню Нори Бейз під назвою «Make Believe» – ця композиція походить саме з тих часів. Нора Бейз – красива співачка із тремтливим голосом, який видавав у ній знавчиню амурних справ. Її порада відкинути старий біль, тривоги і тугу сердечну та «всміхнутися» вселяла віру, що саме так вона і зробила. Рецепт, а не пропозиція. Мабуть, ця пісня була також і улюбленою піснею Кенлі. Він ставив її тричі того вечора, коли я приїхала до Чикаго. І щоразу я відчувала, як вона промовляла до мене: «Вдавай втіху, якщо тобі прикро. Після дощу вигляне сонце»¹.

Злива мене достатньо намочила. Хвороба та смерть матері залишили свій відбиток, але й роки перед тим були не менш тяжкими. Мені було лише двадцять вісім, та я жила життям старої баби у будинку моєї старшої сестри Фонні, на третьому поверсі. Вона ж із чоловіком Роландом та чотирма любими чадами мешкали внизу. В мене не було бажання продовжувати у цьому ж дусі. Я міркувала про одруження або про те, що знайду

---

¹ Make believe you are glad when you're sorry. Sunshine will follow the rain.

роботу і будуватиму кар'єру, за прикладом моїх шкільних товаришок. Зараз вони були забіганими молодими мамами, шкільними вчительками, чи секретарками, чи амбітними письменницями, які на правду писали реклами, як Кейт. Та хто б вони не були, все ж вони жили кожна своїм життям, щось робили, допускалися власних помилок. А я дивним чином застрягла, ще перед матиною хворобою, і не мала конкретних шляхів свого звільнення.

Після годинної практики гри Шопена на фортепіано я інколи падала безсило на диван, а то і прямо на килим... Енергія, яку я мала під час гри, покидала мене. Страхітливе відчуття порожнечі, начеб я – ніщо. Ну чому я не могла бути щасливою? І взагалі, чим було щастя? Чи можна його вдавати, як наполягала Нора Бейз? Чи можна його виплекати, як весняну квітку з цибулини, або ж прихилити голову до нього на вечірці у Чикаго і підчепити, наче застуду?

І досі Ернест Гемінгвей був для мене незнайомцем, хоча буцім і щастям він сповнений аж доверху. Жодного видимого страху він не проявляв, винятково завзяття та жвавість. Його погляд був завжди палким, коли він дивився на мене, коли відхилявся трохи назад і повертав мене до себе. Якимось він притиснув мене до грудей так, що я відчула тепло його подиху на шиї та волоссі.

– Ти давно знаєш Стут? – спитав.

– Разом до школи ходили в Сент-Луїсі, при Інституті Марії. А ти?

– Ти хочеш знати мою історію освіти? Вона коротка.

– Та ні, – я засміялася. – Розкажи мені про Кейт.

– Вистачило б на книжку, та не певен, що мого авторства.

Його тон був легкий, усе ще грайливий, але посмішка зникла.

– Це ти про що?

– Та нічого, – відповів. – Якщо коротко, то наші родини мали літні будиночки біля Петоскі. Для мешканки півдня, як ти, це Мічиган.

– Цікаво, що ми обоє вирости з Кейт.

– Мені було десять, коли їй було вісімнадцять. Скажімо так: я – щасливець зі змогою вирости *поруч* із нею. І поруч із чудовим краєвидом.

– Начистоту, ти був у неї закоханий.

– Ні, я все правильно сказав, – промовив і відвів погляд.

15 Очевидно, я зачепила щось болісне і не хотіла повтору. Бажала, щоб він був усміхнений і умиротворений. Зізнаюся, моя реакція на нього була така сильна, що вже тоді я знала: готова на будь-що заради його щастя. Тому і тему швидко змінила:

– А ти з Чикаго?

– Оук-парк. Це трохи південніше.

– Саме для мешканки півдня, як я.

– Так і є.

– Що ж, а ти вибуховий танцюрист, Оук-парку.

– Ти теж, Сент-Луїсе.

Пісня дійшла кінця – і ми розійшлися, щоб відновити дихання. Я рушила попри одну стіну довгої вітальні Кенлі, а Ернеста швидко заковтнули його шанувальники. Шанувальниці, звісно. Вони видавалися страшенно молодими та впевненими в собі, з короткими зачісками та нарум'яненними щоками. Я ж була більше схожа на жінку вікторіанських ідеалів, ніж на емансиповану флєпперку 20-х. Носила довге волосся

соковитого відтінку, закріплене на потилиці. І хоч моя сукня не була останнім писком моди, та фігура вдало це компенсувала. Так мені здавалося принаймні. Чесно, то я була вкрай задоволена власним виглядом увесь той час, поки ми з Ернестом танцювали. У його погляді було стільки захоплення! Проте зараз, в оточенні цих жвавих жінок, моя впевненість стрімко зникала.

– Надто вже дружньо ти поводишся з Несто, – зауважила Кейт, виринаючи з-за мого ліктя.

– Може, і так. Можна допити? – я вказала на її склянку.

– Ця штука вулканічна просто, – вона скривилася і передала мені напій.

– Що це? – я схилилася над склянкою. Віддавало прогірклим бензином.

– Самогонка. Гарячка дав мені на кухні. Цілком можливо, що він це зварганив у власному чоботі.

Під стіною, вздовж ряду вікон, Ернест маршував уперед-назад у темно-синьому військовому плащі. Коли ж розвертався, то плащ епічно здіймався й погойдувався.

– Оце так наряд, – промовила я.

– Він герой війни, казав тобі?

Я заперечно похитала головою.

– З часом розповість, от побачиш, – обличчя Кейт не видавало емоцій, проте голос трішки кольнув.

– Він зізнався, що колись упадав за тобою.

– Невже? – знову гостра нотка в її голосі. – Йому давно перейшло.

Поняття не маю, що трапилося між цими двома давніми друзями, та що б воно не було, це щось складне та затаєне. Ну то хай.

– Мені до вподоби бути дівчиною, що п'є різний алкоголь, – сказала я. – Але, знаєш, самогон, настояний на чоботі, мабуть, все ж не буду.

– Ну і правильно. Давай-но знайдемо щось інше, – вона усміхнулася, глянула на мене зеленими очима і знову стала моєю, зовсім не похмурою Кейт – і ми пішли пити й розважатися.

Спіймала себе на тому, що решту вечора постійно шукала Ернеста очима, чекала його появи та поживавлення вечірки, проте так і не перестріла нового знайомого. Напевне, до цього часу він вислизнув звідси. Одне за одним вислизнули практично всі. Так що о третій ранку святкували лише найвитриваліші, а Гарячка був трагічним центром веселощів. Він відключився на тахті, дві довгі чорні шерстяні шкарпетки звисали з обличчя, а капелюх висів на пальцях ніг.

– До ліжка, до ліжка, – скомандувала Кейт, позіхаючи.

– Шекспір?

– Не знаю. Хіба? – Вона голосно гикнула, а потім розсміялася. – Я пішла до своєї халупки. Тобі тут нормально?

– Звісно. Кенлі приготував для мене симпатичну кімнату. – Я провела її до дверей, і поки вона закутувалася у пальто, ми домовилися наступного дня пообідати вдвох.

– Ти просто зобов'язана розповісти мені все, що відбулося вдома. Нам не випало і хвилини поговорити про твою матір. Уявляю, як жахливо це мало бути, бідолашко моя.

– Я знову сумуватиму через ці розмови, – відповіла я. – Та загалом усе чудово. Спасибі, що вмовила приїхати.

– Хвилювалася, що ти не будеш.

– Я також. Фонні казала, це надто рано.

– Ну ти ж знаєш, вона повинна так говорити. Твоя сестра мудра в багатьох моментах, Геш, але коли справа стосується тебе, то мудрість залишає її.

Я вдячно їй усміхнулася і побажала добрих снів. Квартира Кенлі була схожа на кролячу нору, повну гостей та мешканців. Але Кенлі віддав мені простору і чисту кімнату з письмовим столом та ліжком з колонами. Я одягнула нічну сорочку, розпустила волосся і розчісувала його, пригадуючи найяскравіші моменти вечора. Усі веселощі з Кейт і така бажана зустріч після багатьох років, мушу визнати, тьмяніли поряд із танцюристом Ернестом Гемінґвеєм. Це був номер один у моєму списку пам'ятних подій. Усе ще відчувала погляд його карих очей та гарячу енергію... Та що означала ця увага? Він мене няньчив як давню подругу Кейт? Чи він досі упадав за Кейт? Вона його колись кохала? Чи побачу його знову?

Я аж усміхнулася сама собі: моя голова раптом перетворилася на вулик питань без відповідей. Хіба ж це не те, чого я прагнула від приїзду до Чикаґо? Нова тема для думок, чи не так? Повернулася до дзеркала над столом. Гедлі Річардсон досі висіла тут, із хвилястим каштановим волоссям і тонкими губами, блідими круглими очами. Та щось у ній було нове... Проблиск надії. А може, це просто сонце вставало? Постійно мугикала під носа пісню Нори Бейз та з усіх сил намагалася вдавати щастя.

Три

Я наткнулася на Ернеста Гемінґвея наступного ранку. Зайшовши до кухні, застала його там за читанням ранкової газети та смакуванням скибки хліба. Він ліниво спирався на холодильник.

– Ти тут ночував? – не приховуючи здивування, запитала я.

– Я тут винаймаю кімнату. Тимчасово, поки все не вляжеться.

– А що у тебе за плани?

– Творитиму історію літератури, мабуть.

– Боже, – ледве знайшлася я, вкотре вражена його самовпевненістю. Таке не підробиш. – Над чим ти зараз працюєш?

Він скорчив міну.

– Зараз пишу про неякісну копію шин «Firestone», та я планую написати серйозні речі: оповідання чи роман. Або книгу віршів.

Така відвертість заскочила мене зненацька.

– А я завжди думала, що поети тихі, скромні й тікають від сонячного світла. – І присіла в крісло.

– Я не з таких. – Він приєднався до мене за столом, розвертаючи стілець, аби всістися, розкинувши ноги в боки. – Хто твій улюблений письменник?

– Генрі Джеймс, безумовно. Ловлю себе на думці, що перечитую його постійно.

– Яка ж ти кумедно щира!

– Я? А твій улюблений письменник?

– Ернест Гемінгвей, – він задоволено усміхнувся. – Зрештою, у Чикаго багато відомих письменників. Кенлі знайомий із Шервудом Андерсоном. Чула про нього?

– Звісно. Він написав «Вайнсбург, Огайо».

– Так і є.

– Із такою рішучістю ти можеш досягнути чогось.

Він подивився на мене, немов намагався розсекретити, чи справді я заспокоювала його, а не загравала, була. Вираз його обличчя був зосередженим, та я не мала цього на меті.

– Яку каву п'єш, Гасовіч? – порушив мовчанку на решті.

– Гарячу, – сказала я, отримавши у відповідь його посмішку, що зароджувалася в очах і променями розсипалась довкола. Моя воля слабшала...

Ми з Ернестом іще сиділи на кухні, розмовляючи без упину, коли на пізній обід приїхала Кейт. Вона прийшла доглянутою та свіжою, у червоному шерстяному капелюшку та пальті. Я ж досі, не переодягнувшись, сиділа в халаті.

– Перепрошую, я швидко.

– Не поспішай, маєш право трохи полінуватися, – сказала Кейт, хоча й не могла приховати нетерплячки.

Я пішла змінити одяг, а коли повернулася, то подруга була сама.

– Куди подівся Несто?

– Без поняття, – відповіла Кейт. – Треба було запросити його піти з нами? – поцікавилася, безсумнівно розпізнавши розчарування на моєму обличчі.

– Та ну тебе! Це ж наш день.

21 І ми справді чудово провели час пополудні. У моєму класі з Інституту Марії серед усіх дівчат Кейт завжди була найсміливішою та найбезстрашнішою, вміла говорити з будь-ким і зробити розвагу з чого завгодно. Вона й досі була такою – я й сама ставала сміливішою та почувалася набагато молодшою, йдучи вздовж Мічиган-авеню поруч із нею. Ми пообідали у ресторані навпроти мармурового простору Художнього Інституту, де два королівські леви споглядали рух і безперервний потік темних пальт та капелюхів. День був прохолодним, ми гуляли попід руку вздовж Стейт-стріт, заглядаючи у кожен цікавий магазинчик на нашому шляху. Вона намагалася випитати мене про ситуацію вдома, проте я не хотіла псувати собі настрій. Натомість мені вдалося вивідати у Кейт про її літо в Мічигані, риболовлю та плавання й інші розваги. Скидалося на те, що всі її оповідки пов'язані з каное, укулеле, повнею, вогнищем та глінтвейном. Заздрість заповонила мене.

– Як тобі вдається отримувати всіх цих чоловіків?

– Вони не мої, я тільки позичаю, – вона усміхнулася. – Це як мати братів. Хоча часом воно докучливо. Півліта я намагалася заохотити одного та відшити іншого. Але всі сигнали перемішалися – і зрештою ніхто нікого так і не поцілував. Розумієш? Чому тут заздрити...

– А Карл Едгар і далі регулярно пропонує тобі руку та серце?

– Ух, на жаль, так. Сердешний Едгар. Іноді мені стає цікаво, винятково заради експерименту. Якби одного разу я таки погодилася... Що було б?

– Зомлів би від твого «так».

– Або від страху чкурнув геть – більш реальний варіант. Деякі чоловіки хочуть лишень тих жінок, які дивляться у протилежний бік.

– А Ернест?

– Що Ернест? – в її очах зблиснула увага.

– Йому подобаються невірні жінки?

– Та звідки мені знати.

– Скільки йому років, до речі? Двадцять п'ять?

Вона криво посміхнулася.

– Двадцять один. Хлопчак. Вірю, ти розсудливіша.

– Про що це ти?

– Як на мене, то промайнуло яке-не-яке зацікавлення, – вона пильно глянула.

– Мені просто нудно, – відповіла я. Хоча брехня мені не притаманна.

– Як щодо нового капелюшка натомість? – запитала Кейт, але вказала на якусь громіздку штуку з віником пір'я. Отаке я б точно нізащо не носила.

Ми повернулися до помешкання, де знову було людно, і застали Кенлі з братом Біллом, наймолодшим із клану Смітів, у спробі розкласти настільну гру. Хлопець на ім'я Браммі грав реґтайм на фортепіано, а Ернест з іще одним співником, Доном Райтом, кружляли по килиму в спонтанному боксерському матчі. Вони були до пояса голі, махали у повітрі кулаками, а група

гостей довкола нацьковувала їх один на одного. Гурт сміявся, і все виглядало чудовою забавою, допоки Ернест не почав орудувати правою рукою. Дону вдавалося ухилятися від більшості ударів – і поєдинок був більше грою, але я побачила нищівний погляд на обличчі Ернеста під час замаху на удар. Для нього все було серйозно: він жадав перемоги.

Кейт бокс не вразив, як і все решта, що відбувалося у квартирі тут і зараз. Припускаю, що така галаслива катавасія постійно була отак вечорами. Вже майже рік діяв сухий закон – і цей «великодушний експеримент» раптово викликав появу нелегальних барів-спікізі мало не за одну ніч у різних містах. Лишень Чикаго мало таких, за деякими припущеннями, тисячі. Та кому потрібні ті спікізі, якщо Кенлі, як і більшість заможних хлопців, мав небувалий запас алкоголю, якого б вистачило на стадо слонів? Того вечора на кухні було відкорковано безліч пляшок вина, тож ми з Кейт випили, а потім іще трохи. Сутінки впали, розмиваючи обриси кімнати, і раптом я опинилася на тахті, затиснута між Ернестом та Горні, які говорили між собою на «поросячій латині». Не могла стримати сміху – коли ж я востаннє реготала до знемоги? На диво, зараз це далось легко, легко до сп'яніння.

Як тільки Горні підвівся та пішов до Кейт на імпровізований танцмайданчик, Ернест повернувся до мене: «Цілий день я думав, як попросити тебе про дещо».

– Справді? – не могла зрозуміти, це дивує чи лестить мені більше.

Він кивнув.

– Ти б не хотіла прочитати щось із мого? Це ще не оповідання, більше нарис. – Ернест нервово торкнувся

підборіддя, а я майже всміхнулася від полегшення. Ернест нервував, а я раптом – ні. Аніскілечки.

– Звісно, – дала згоду. – Проте я не тямлю у критиці літератури, і неясно, чи зможу тобі допомогти.

– Це нічого. Просто хочу знати твою думку.

– Тоді домовилися, – сказала я.

– Зараз повернуся, – він ішов по килиму, розвернувшись посередині, додав: – Нікуди не йди, добре?

– Куди ж я піду...

– Ти сама себе ще здивуєш, – сказав він таємничо і побіг за рукописом.

Він мав рацію: оповідання не було оповіданням. Це був гумористичний скетч «Вовки та Пончики», дія якого відбувалася в італійському ресторані на Вобашавеню. Хоча текст не закінчений, та історія була дотепна й весела. Ми пішли на кухню, бо там краще освітлення і тихіше. Поки я читала, Ернест міряв кроками кімнату й махав руками в повітрі, очікуючи мою відповідь на запитання, що не наважувався поставити вголос: чи написане ним – це добре?

Коли я перегорнула останню сторінку, він сів у крісло навпроти, очікуючи на вердикт.

– Ти дуже талановитий, – сказала я, зустрівшись поглядом із ним. Мабуть, я забагато часу змарнувала на Генрі Джеймса. Ти пишеш інакше.

– Так.

– Достоту не все зрозуміла, та я можу з певністю сказати, що ти – письменник. Не знаю, що для цього потрібно, але ти це маєш.

– Господи, як же добре таке чути. Іноді здається, що насправді мені потрібні тільки слова однієї

людини. Що мені вдається. Що я не б'юся головою об стіну.

– Тобі вдається. Навіть я це бачу.

Він глянув на мене пильно, ніби просвердлюючи очима.

– Знаєш, ти мені подобаєшся. Ти з тих, добрих і відвертих.

– Ти мені також подобаєшся, – відповіла я. І здивувалася, наскільки комфортно почувалася поруч із ним. Ніби ми – давні друзі або вже безліч разів це проходили: він подавав мені свій рукопис, не приховуючи хвилювання, – не міг прикидатися, що ця праця для нього ніщо, – я читала слова, тихо вражена його талантом.

– Чи можна запросити тебе на вечерю? – спитав.

– Зараз?

– А що нас може зупинити?

– Кейт, – майнула в мене думка. – Кейт і Кенлі, й увесь цей п'яний гурт у вітальні.

– Ніхто не помітить, що ми пішли, – сказав він, розпізнавши моє вагання.

– Добре, – сказала я, хоча скрадалася, як злодійка, за власним пальтом. Я хотіла піти з ним. Мені до смерті кортіло піти з ним, та Ернест помилився: інші нас помітили. Я відчула, коли ми разом вишмигнули, як мені услід гарячково спалахнули зелені очі Кейт, і почула її тихий окрик: «Гедлі, будь розсудлива!»

Я втомилася бути розсудливою. Я не обернулася.

Було суцільним задоволенням гуляти прохолодними чиказькими вулицями поруч з Ернестом. Ми говорили-говорили-говорили... Його щоки рум'яніли, очі пломенілися. Ми зайшли у грецький ресторан на

Джефферсон-стріт, де замовили смажене ягня та огірковий салат з лимоном і оливками.

– Мені ніяково, та я ще ніколи не пробувала оливков, – сказала я, коли офіціант підійшов прийняти замовлення.

– Таке має бути поза законом. Ось, спробуй.

Він поклав оливку мені в рот – і я відчула масний та солоний присмак. Запашилася від збудження смаком, хоча й від інтимності теж: його виделка у моєму роті. Це найбільш еротична ситуація, в яку я потрапила за доволі тривалий час.

– Ну як? – кивнув він.

– Дуже смачно, – сказала я. – Але хіба тут не присутня дрібна небезпека?

Він усміхнувся і глянув на мене оцінюючи.

– Дрібненька, – потім сам з'їв з дюжину, одну за одною.

Після вечері ми пройшли під естакадою і рушили до пірса Мунісіпал. Ми розмовляли про його плани, про його бажання, про вірші, оповідання, скетчі, що йому кортіло написати. Ніколи раніше не зустрічала такої енергійної людини, сповненої ентузіазму. Він рухався, як світло. Він ніколи *не переставав* рухатися – думати, мріяти.

Ми вийшли на набережну, прогулялися нею аж до кінця, до трамвайної колії.

– А ти знала, що тут були бараки та підрозділи Червоного Хреста під час війни? Я працював для Червоного Хреста, в Італії, водієм карети швидкої.

– Війна здається зараз дуже далеко, правда?

– Іноді, – зморшка чи то переживання, чи то сумніву з'явилася на його чолі. – Що ти робила у ті часи?

– Ховалася здебільшого. Сортувала книжки у підвалі публічної бібліотеки. Мені казали, їх потім відправляли солдатам у Європу.

– Кумедно. Я розвозив ці книги. Плитки шоколаду теж. Листи, цигарки, цукерки. У нас була їдальня, але іноді я виходив за лінію, на велосипеді. Уявляєш?

– Так. Хиткий червоний велосипед, чи не так?

– Хлопець був також хитким після того, як до дідька підірвався на міні.

Я зупинилася.

– Ох, Ернесте, мені шкода. Я не знала.

– Не хвилюйся. День чи два я був героєм, – він нахилився над парапетом і розглянувся над озером, сіре над сірим, лише відблиск білого. – Знаєш, про що я зараз думаю?

27

Я похитала головою.

– Про шовкопрядів. Одного разу я провів ніч у Сан Педро Норелло, селищі на лінії фронту. Горні був там також, ми там познайомилися. У ту ніч наші койки були розкладені на підлозі будівлі шовкової фабрики. Шовкопряди були над нашими головами у спеціальних карнизах, жували без упину листя шовковиці, якими були наповнені підвісні стелажі. І чути було тільки їх. Ні артилерійського вогню, нічого. Тільки їх. І це було жахливо.

– Ніколи не розглядала шовкопрядів з такого боку. Можливо, я взагалі ніколи не думала про шовкопрядів, але зараз, після твоєї розповіді, я їх чую.

– Часом, коли не можу заснути, я думаю про те, як жують шовкопряди. Тоді я мушу встати, увімкнути світло і подивитися на стелю.

– І що, знаходиш їх там? – я усміхнулася, намагаючись змінити атмосферу на легку.

– Поки що ні.

Ми розвернулись у напрямку дому, у протилежний від яскраво підсвічених магазинів бік. Як рідко можна почути від незнайомця щось настільки глибоке про себе – усвідомлення про це майже вразило. Крім того, його розповідь була доладною, реалістичною. Мені здається, що я навіть трохи оніміла. Але ким він був, цей Ернест Гемінгвей?

Раптом він зупинився і став обличчям до мене на тротуарі.

– Послухай, Геш. Ти ж не маєш наміру від мене втекти?

– Я погано бігаю, – відповіла.

– Мені подобається, яка ти. Я тобі казав?

– Так, казав.

– Тоді більш ніж подобаєшся, – промовив Ернест і подарував мені усмішку переможця. Ми знову рушили. Відчувала через рукавичку, як він стискав мою долоню.

28

Наступного ранку Кейт увірвалася до моєї кімнати без попередження. Я й одягнутися не встигла.

– Я чекала допізна. Де ти була?

– Пробач. Ернест запросив мене на вечерю. Не могла йому відмовити.

– Найкраще слово для цього – «ні». І діти вміють казати «НІ».

Я затягнула халат ще тугіше на талії і сіла на ліжку.

– Гаразд. Я не хотіла відмовлятися. Ми просто по-вечеряли, Кейт. Ніхто нікому не зашкодив.

– Звичайно, – відповіла вона, досі стривожена. – Слухай, я почуваюся відповідальною за тебе, а ти відмовляєшся бачити, у що вплутуєшся.

– У що? Здається, він непоганий хлопець.

– Він не є поганим, усе правильно, – вона намагалася обережно підібрати слова. – Просто він молодий. Йому подобаються жінки – усі жінки. І я бачу, як він обплутує тебе. Мене хвилює, як сліпо ти йдеш за ним.

– Я не сліпа, – раптом розсердившись, сказала я. – Лише повечеряла з чоловіком. От і все, Кейт.

– Ти права, права, – сказала Кейт. – Мене занесло.

Вона сіла поруч на ліжку і взяла мене за руку.

– Забудь, що я це казала, добре? Ти розважлива дівчина, знаєш, що робити.

– *Нічого* не сталося.

– Знаю. Я нестерпна. – Вона потерла долонею мою руку, я не відреагувала, та голова в мене досі паморочилася.

– Забагато важких думок перед сніданком, – сказала я.

– Серденько.

Вона встала, розправляючи спідницю, потім так само поправила вираз обличчя, вигладжуючи та спрошуючи все. Хороший трюк. Шкода, я так не вмю.

Решта ранку я наче скам'яніла, обмірковуючи слова Кейт та її тривожну опіку наді мною. Невже Ернеста варто остерігатися? Він здавався щирим та відкритим. Зізнався, що пише поезію, та ну... А ці історії про поранення на фронті, а шовкопряди! Це все були хитрощі, аби заволодіти мною? Якщо так, то Кейт права – я піддалася, як наївна простачка і, мабуть, одна із десятків подібних. Навіть думати про це не хотілося.

– Спробуємо зникнути до того, як почнеться метушня? – запропонувала Кейт, допивши каву. – Роботи

Кінець безкоштовного уривку. Щоби
читати далі, придбайте, будь ласка,
повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ